

werken over het algemeen goed.

Hier ligt een goed aanknopingspunt voor de integratie. Het werkterrein immers is de sector waar de vluchtelingen zich met hun mede-arbeiders ebenbürtig gevoelen, waar zij de mogelijkheid hebben zich te handhaven, omdat zij onder gelijke voorwaarden werken. De gunstige invloed van de arbeidsfactor zal kunnen worden vergroot door de Hongaarse mijnwerkers te betrekken in het beraad omtrent voorzieningen in het technische vlak, als ook over algemene onderwerpen, welke het terrein van de stands- en vakarbeiders raken.

Punt 5. - Het tot gelding brengen van de eigen persoonlijkheid.

Het is een psychologisch gegeven, dat de vluchteling, wat zijn persoonlijkheid betreft, in vergelijking met de burgers van het gastland - ondanks alle pogingen tot gelijk-berechtiging - in een minder gunstige situatie blijft verkeren. Niemand kan hem schadeloosstellen voor het eigene dat hij verloor. Daarom is het van te groter belang, dat hij in de elementair-menselijke sfeer zoveel mogelijk wordt geholpen.

a. Het stichten van een gezin.

De meeste vluchtelingen-mijnwerkers zijn ongehuwd en op een leeftijd, waarop men aan trouwen denkt. Dit is voor hen van nog meer betekenis dan voor diegenen, die niet onvrijwillig uit hun omgeving weggerukt zijn. De vluchtelingen lijden aan een nostalgie naar een eigen tehuis.

Wanneer de vluchteling gehuwd is, of reële mogelijkheden heeft om te trouwen, ware hij aan minimale huisvesting te helpen. Dit gebeurt momenteel niet. Er zijn zelfs nog gehuwden met kinderen, die geen woning hebben.

De verwachting dat men het gehele leven in gezellenhuizen moet doorbrengen, is fruikend voor de integratie.

De contacten welke Hongaarse mijnwerkers met de andere seksen hebben, beperken zich momenteel vrijwel tot serviersters en meisjes, die wegens armoede of door andere oorzaken de band met de eigen familie hebben losgemaakt.

Wanneer deze contacten tot een huwelijk leiden, hebben deze meisjes geen mogelijkheid om een oplossing voor het woningvraagstuk te vinden. Evenmin kunnen dit de enkele Hongaarse meisjes die bij Nederlandse families zijn ondergebracht.

Aandacht dient te worden geschonken aan de moeilijkheden van de vluchtelingen-mijnwerkers om in contact te komen met Nederlandse meisjes, die geestelijk en sociaal op hetzelfde niveau staan (vide het hiervoor onder punt 2 gestelde).

b. Vrije-tijdsbesteding.

Deze is aangepast aan de momenteel geldende levensomstandigheden. Gedurende de arbeidsweek wordt de vrije tijd overwegend in de gezellenhuizen doorgebracht.

De mensen komen van het werk, gaan naar hun kamer en kleden zich uit, ze slapen bijna onmiddellijk. Na een paar uur worden ze wakker, staan op, trekken trainingspak en gyna-schoenen aan en, naar ieders eigen voorkeur, gaan ze of buiten voetballen dan wel in de algemene lokaliteiten de radio beluisteren, naar de televisie kijken, pingpong- kaart- of schaakspelen. Ook wordt er in kleine groepen gediscussieerd.

In elk huis is een groep - niet zeer groot - die drinkt. Gewoonte-drinkers zijn er niet veel. Er komen evenwel steeds outsiders die

op den duur afvallen of zelf aan de drank raken. De regelmatige drinkers veroorzaken weinig moeilijkheden.

Ze weten wat ze kunnen verdragen; wanneer ze er mee uitscheiden gaan ze naar hun kamers om uit te slapen. Gevaarlijker is het, wanneer deze mensen de kern van een groep drinkebroers gaan vormen, waarbij dan de andere, die "meelopen" en niet weten hoeveel ze kunnen verdragen, dronken worden en schandaal veroorzaken.

Een bijzondere moeilijkheid vindt men in het feit, dat de meeste "meedrinkers" mensen zijn, die met een of ander probleem

kampen.

Het drinken zijn ze eigenlijk niet gewend, ze verdragen het niet en hun labiliteit wordt groter inplaats van, zoals ze hadden gehoopt, minder; daardoor gaat het snel bergaf.

Gedurende de weekenden komen de arbeiders naar huis, eten in een ogenblik, verkleden zich en verlaten ten spoedigste het huis.

Waarheen? Naar een café, een sportwedstrijd, een of andere bijeenkomst, een uitstapje veelal naar België. Als regel is gedurende het weekend niemand in de gezellenhuizen. Uitspattingen, welke vooral in het begin voorkwamen, zijn er nu nog zeer zelden.

Wij zijn van mening, dat in de hiervoor beschreven vormen van vrije-tijdsbesteding, meerdere mogelijkheden liggen om betrokkenen in relatie tot Nederlanders te brengen.

Mensen, die graag onder elkaar discussiëren en zich met gezelschapsspelen vormaken, willen dit beslist ook met Nederlanders doen, indien de mogelijkheid en het gunstige klimaat ertoe aanwezig zijn.

c. Spaarzin.

Spaarzin is, tegen alle verwachting in, in grote mate aanwezig. Er zijn veel mijnwerkers, die ettelijke honderden guldens hebben gespaard, zelfs waren er ten tijde van het onderzoek enkele arbeiders met een bezit van bijna f.2000,-. Daarbij zijn zij behoorlijk gekleed en hebben alleneen bromfiets. Het blijkt derhalve dat deze mijnwerkers zich economisch kunnen handhaven.

De vraag is alleen - en deze vraag is van wezenlijk belang voor de integratie - waarvoor ze sparen. Om te trouwen, een vak te leren, een eigen woning te bemachtigen? Dit zouden positieve factoren zijn.

Stelt men deze vraag evenwel aan de betrokkenen, hetzij direct of indirect, dan is men of uiterst verbaasd en zegt: "om iets te hebben" of men zegt "ik wil niet als een bedelaar naar huis terugkeren".

Antwoordt men hierop, dat deze terugkeer toch op het ogenblik onmogelijk is, omdat de bevrijding van Hongarije totaal in het onzekere ligt, dan wordt gezegd dat men niet aan de revolutie heeft deelgenomen, dat hun niets zal overkomen en dat ze spoedig denken weg te gaan.

Dat, wat uit economisch oogpunt als positief aangemerkt mag worden, is ten aanzien van de integratie volkomen negatief.

Punt 6. - Hoe is de huidige situatie.

Wij hebben reeds beschreven wat er gedaan is en hoe de algemene toestand is.

Wij moeten ten eerste tot onze spijt vaststellen dat, afgezien van de arbeidsfactor en de verkregen inkomsten, de gestelde voorwaarden om een integratie van de kant van de vluchteling met

succes